

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de fractie van SP
de heer J.M. van Gelooven
de heer Y. van Mullem

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Aanvullende schriftelijke vragen over VIA jeugd

DATUM
25 september 2024
Verzonden 26-09-2024

BIJLAGEN
1

BEHANDELD DOOR
FJM (Frans) Mourmans

TELEFOONNUMMER
06 50898190

ONZE REFERENTIE
2024.02994

E-MAILADRES
Frans.Mourmans@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE

Geachte heren van Gelooven en van Mullem,

Onderstaand treft u de beantwoording aan van de schriftelijke vragen die uw fractie gesteld heeft.

Vraag 1:

Heeft het college kennisgenomen van dit rapport en deelt het onze zorgen? Zo nee, wat vindt het college dan van de bevindingen en kunt u dat onderbouwen?

Antwoord 1:

Ja, het college deelt uw zorgen.

Vraag 2:

Wat is de stand van zaken van het verbeterplan?

Antwoord 2:

In het najaar van 2023 heeft de Inspectie Jeugd en Gezondheidszorg (IGJ) toezicht gehouden op de ombouw van de JeugdzorgPlus bij alle JeugdzorgPlusaanbieders. In oktober 2023 heeft de IGJ in dit kader Via Jeugd bezocht. In het rapport van februari 2024 concludeert de inspectie dat Via Jeugd er onvoldoende in slaagt een passend dagprogramma en passende hulp te bieden. Dit komt volgens de inspectie onder andere door een tekort aan aanbod en wachtlijsten voor therapieën, onvoldoende passende dagbesteding en het ontbreken van passend onderwijs voor de jeugdigen. Ook heeft de inspectie geoordeeld dat Via Jeugd nog niet voldoet aan de Veldnormen terugdringen van Vrijheidsbeperkende Maatregelen (VBM).

Naar aanleiding van dit inspectierapport is door VIA jeugd een verbeterplan opgesteld. Een samenvatting van het verbeterplan inclusief de stand van zaken qua implementatie is als bijlage gevoegd.

Vraag 3:

Kunnen we als raad het verbeterplan inzien? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3:

Zie het antwoord op vraag 2.

DATUM
25 september 2024

Vraag 4:

Wat zijn concrete acties die op dit moment vanuit ons college als medeverantwoordelijke partij worden ondernomen om mogelijke verbeteringen te bewerkstelligen?

Antwoord 4:

Het verbeterplan met betrekking tot het inspectieonderzoek is een zaak tussen Via Jeugd en de Inspectie. De gemeenten zijn wel in gesprek met Via Jeugd over de financiële situatie van Via Jeugd. Daarvoor wordt een herstelplan opgesteld.

Vraag 5:

Is het mogelijk om op regelmatige basis een update te krijgen van de stand van zaken inzake het herstelplan en tevens van de concrete verbeteringen naar aanleiding van dit plan? Zo ja, op welke termijn kunnen we deze informatie krijgen en zo nee, waarom niet?

Antwoord 5:

In 2022 heeft Via Jeugd op eigen initiatief contact gezocht met de Jeugdautoriteit en is in gezamenlijk overleg met de Jeugdautoriteit ingeschaald in trede 2 van het draaiboek continuïteit jeugdhulp. Via Jeugd heeft in de afgelopen periode getracht de risico's op discontinuïteit af te wenden. Dat heeft echter niet geleid tot (voldoende) herstel. Zowel de gemeente Maastricht, als centrumgemeente voor de jeugdregio Zuid-Limburg, als VIA jeugd hebben in het tweede kwartaal van dit jaar advies gevraagd aan de jeugdautoriteit of trede 2 nog passend is. In een gezamenlijk overleg is op 3 juli 2024 besloten dat trede 3 van het draaiboek van toepassing is op Via Jeugd.

VIA jeugd werkt op dit moment aan het in trede 3 van het draaiboek verplichte herstelplan. Dit gebeurt in samenspraak met vertegenwoordigers van de betrokken jeugdregio's in Limburg en Brabant en de jeugdautoriteit. Er is nog geen document beschikbaar voor bespreking. Via de RIB met de maandelijkse voortgangsrapportage zullen wij u op de hoogte houden van de ontwikkelingen.

Vraag 6:

Wat is de stand van zaken rondom de afbouw van de gesloten Jeugdzorg van Via Jeugd in Cadier en Keer? Loopt het hier wel op schema of heeft men niet voldoende op de informatie van hogerhand geanticipeerd?

Antwoord 6:

Samen met vertegenwoordigers van gemeenten in de jeugdregio's in Limburg en Brabant, zorgaanbieders, onderwijs, ervaringsdeskundigen, verwijzers en veiligheidsketen wordt gewerkt aan een gedragen visie van regio's, strategische partners en stakeholders over de om- en afbouw JeugdzorgPlus voor landsdeel Zuid Oost en daaruit voortkomende doelen die we willen bereiken. De rapportage moet voor het einde van dit jaar gereed zijn. Vervolgens wordt op landelijk niveau voor alle landsdelen gezamenlijk bepaalt hoe de afbouw en spreiding van JeugdzorgPlus in de komende jaren gaat plaats vinden.

Vraag 7:

Hebben we in streefjaar 2025 in onze regio gesloten jeugdzorg die volledig kleinschalig en op maat werkt zoals de nieuwe wet en regelgeving vraagt van de instellingen?

DATUM
25 september 2024

Antwoord 7:

Naar de huidige inzichten zal de afbouw van de gesloten jeugdzorg gefaseerd in een aantal jaren plaatsvinden. VIA jeugd voldoet op dit moment aan de geldende regelgeving.

Vraag 8:

Heeft Via Jeugd de signalen genegeerd en daarom nu financiële problemen zoals duidelijk werd in de RIB van 4 juli over de voortgang van XONAR, Mutsaers, Pactum en VIA jeugd of, zijn er bij VIA jeugd andere oorzaken aan te wijzen van de huidige problemen? Kunt u dat verder toelichten?

Antwoord 8:

De huidige financiële problemen zijn het gevolg van:

- 1. Autonome ontwikkelingen waar VIA jeugd geen invloed op heeft zoals: het verbod om jeugdigen in te sluiten waardoor met name in de nacht extra capaciteit nodig is en de verplichting om de bezettingsgraad te verlagen naar 90%.*
- 2. Het niet gebruik maken van zogenaamde IZEO arrangementen voor de financiering van onderwijs. Dit is inmiddels met terugwerkende kracht gerepareerd.*
- 3. De financieringsystematiek die onvoldoende past bij de specifieke doelgroep van VIA jeugd.*

Op de langere termijn is de problematiek anders:

- 1. Afbouw en ombouw in verband met landelijke richtlijn kleinschaligheid. Dit heeft gevolgen voor capaciteit, personeel en tarieven.*
- 2. Het vastgoed moet geschikt worden gemaakt voor kleinere groepen.*
- 3. Afbouw capaciteit. VIA jeugd is hierin afhankelijk van de landelijke ontwikkelingen.*
- 4. Structurele financiering van onderwijs*

Hoogachtend,
Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,

Hubert Mackus
Wethouder Economie, Sport, Jeugdzorg, Water, Natuur en Landschap

Schriftelijke vragen

Thema 1: Passende hulp en onderwijs/dagbesteding		BIJLAGE VERBETERPLAN VIA JEUGD IGJ RAPPORT		
Geconstateerde afwijking door de inspectie	Concrete maatregel om tekortkoming op te heffen	Eigenaar	Datum gereed	
1 Onvoldoende aanbod voor passende dagbesteding met daarbij individuele mogelijkheden voor jongeren;	Via Jeugd werkt aan een plan voor een nieuw dagprogramma van 8u-20u. Binnen het Integraal Dagprogramma (IZEO) worden zowel onderwijs-, zorg- en vrijetijdsmodule aangeboden. Tussen 8.00 en 17.00 uur focus op onderwijs en zorg en tussen 17.00 en 20.00 uur focus op vrije tijd. Het voornemen is om voor de zomer te starten met dit nieuwe rooster. In dit nieuwe dagprogramma zullen ook zorgmodules ingebouwd worden; dit is echter afhankelijk van financiering; voortsnog wordt dit niet namelijk niet vergoed door de gemeenten. Er lopen gesprekken met de centrumgemeenten om dit vergoed te krijgen	Projectleider methodisch en systeemgericht werken (Richard Brunenberg) zie projectplan IZEO; bestuurder a.i. met centrumgemeente	jun-24	
2 Onvoldoende aanbod voor therapieën en een wachtlijst voor het bestaande aanbod, wat in het bijzonder belemmerend werkt als een jongere een machtiging heeft voor zes maanden;	Binnen het Integraal Dagprogramma krijgt elke jongere een aanbod van onderwijs-, basiszorg- en vrijetijdsmodule, passende bij de behandelvisie van Via Jeugd. Voor dit aanbod bestaan geen wachtlijsten. Op indicatie kan aanvullende behandeling (individueel of groep) plaatsvinden. Deze behandeling vindt primair in behandelgroep plaats, met op indicatie toevoeging van individueel behandelaanbod. Voor dit individueel aanbod (PMT; EMDR; Muziektherapie) bestaan momenteel wachtlijsten. Met uitbreiding van het basis- en geïndiceerde behandelaanbod binnen het Integraal Dagprogramma verwachten we meer grip en verkorting van de wachtlijsten te bewerkstelligen voor de geïndiceerde behandeling. Soms doet Via Jeugd voor therapie een beroep op haar netwerkpartners vanuit diens expertise. Zij hebben vaak ook een wachtlijst.	Regiebehandelaren (RB)		
3 Het stoppen van medicatie gebeurt onvoldoende o.b.v. een individuele afweging, maar is een generieke maatregel die niet acceptabel is met mogelijk grote gevolgen voor de betrokken jeugdige;	Mochten er jongere op de vrijdag avond geplaatst worden dan wordt bij betrouwbare informatie het medicatiebeleid overgenomen, zonder informatie of bij jongeren met drugsproblematiek wordt geen medicatie verstrekt. Bij specifieke gezondheidsproblemen zoals diabetes of hemofilie, wordt door de bereikbaarheidsdienst contact opgenomen met de huisartsen post, omdat deze medicatie van levensbelang kan zijn. Het niet verstrekken van medicatie aan jongeren zonder betrouwbare informatie of jongeren met middelen-gebruik is landelijk beleid.	Geneesheer-Directeur / Kinder- en Jeugdpsychiater (Dhr. Rene Cardynaals)	mrt-24	
4 Het ontbreken van een verklarende analyse voorafgaand aan een plaatsing (wat onder andere samenhangt met de grote hoeveelheid spoedplaatsingen);	Via Jeugd is in gesprek met verwijzers om het belang van een verklarende analyse bij plaatsing onder de aandacht te brengen. Bij een spoed plaatsing, kan het nog wel eens voorkomen dat deze ontbreekt. Via Jeugd wil er (net als collega JZP organisaties) naar toe dat bij een reguliere plaatsing dit document een voorwaarde voor plaatsing is, net als een MGZ. Er wordt een werkinstructie voor gemeenten opgesteld. Het bovenregionaal Expertisecentrum Jeugdhulp Limburg biedt momenteel (gratis) trainingen aan voor het opstellen van een verklarende analyse.	(GZ)-psycholoog Opname en observatie groep (OOG) (S)ANNE	mei-24	
5 Een tekort aan passende vervolgplekken;	Via Jeugd merkt dat een (groot) deel van de jongeren die in de gesloten jeugdzorg verblijven, tussen wal en schip driegeen te vallen bij uitstroom. Via Jeugd is in gesprek met collega instantie om segment 1 en 2 beter op elkaar af te stemmen. Tevens wijst Via Jeugd gemeenten geregeld op het ontbreken van sociale kaart vanuit Gemeenten.	Gemeenten	eind 2024	
6 Het ontbreken van passend onderwijs voor jeugdigen in de eerste periode van hun verblijf bij Via Jeugd en voor jeugdigen met een forensisch profiel;	Aanscherping van de richtlijnen opname binnen Via Jeugd: bij opname wordt in samenspraak met jongere, ouders/opvoeders, onderwijs ingeschat wanneer instroom binnen onderwijs haalbaar en wenselijk is. Hierbij zijn afwegingen m.b.t. toestandsbeeld en veiligheid leidend. o Aanscherping van de richtlijnen voor school bij jongeren met een hoog forensisch profiel. Bij jongeren met dit profiel wordt ingeschat of deze verantwoord kunnen deelnemen aan het onderwijsaanbod binnen het schoolgebouw. Voor die jongeren bij wie Via Jeugd inschat dat zij deze vrijheid (nog) niet aankunnen wordt er conform IZEO-concept onderwijs aangeboden in een 'binnen-klas' binnen het gesloten gedeelte van het hoofdgebouw van Via Jeugd.	Projectleider methodisch en systeemgericht werken (Richard Brunenberg) zie projectplan IZEO	gerealiseerd	
Thema 2: Preventie van vrijheidsbeperking				
Geconstateerde afwijking door de inspectie	Concrete maatregel om tekortkoming op te heffen	Eigenaar	Datum gereed	
7 Het informeren van jongeren over de klachtenregeling bij start van de plaatsing;	De opname en observatiegroep werk men met een welkomboekje en -gesprek. De klachtenregeling wordt hierin opgenomen en uitgelegd. Jongeren worden zo zowel mondeling als schriftelijk geïnformeerd.	(GZ)-psycholoog Opname en observatie groep (OOG) (S)ANNE	mrt-24	
8 Het actieve gebruik van de signaleringsplannen in de praktijk, waarbij ouders goed betrokken worden. Wil het werken met een signaleringsplan goed functioneren, dan zal hier iedere dag aandacht voor moeten zijn. Ook moeten er alternatieve mogelijkheden aangeboden worden die wel haalbaar zijn binnen de context van de groepsrooste en de huisvesting;	Er zal een werkinstructie worden opgesteld, t.a.v. het gebruik van signaleringsplannen. Dit is onderdeel van de behandelteam overleg (BTO)-structuur. Tevens is er een toolkit aangeschaft op meerdere groepen waarmee groepsleiders samen met hun mentorkinderen op een gestructureerde wijze (in spelvorm) samen naar het signaleringsplan kunnen kijken.	Regiebehandelaren pakken op in de BTO's	mrt-24	
9 De inzet van VBM moet vanaf de start maatwerk zijn en als zodanig opgenomen worden in het dossier van de jongere;	VBM worden bij plaatsing binnen het OOG ingezet op maat op basis van dossierinformatie, risico's overgedragen vanuit verwijzer/ouders en/of directe observaties. Proportionaliteit en subsidiariteit worden opgenomen in het dossier evenals een afbouwplan t.a.v. de VBM. Deze inzet wordt periodiek geëvalueerd conform richtlijn en overgedragen naar een evt. vervolg behandelgroep.	(GZ)-psycholoog Opname en observatie groep (OOG) (S)ANNE	mrt-24	
Thema 3: Uitvoering en toetsing van VBM				
Geconstateerde afwijking door de inspectie	Concrete maatregel om tekortkoming op te heffen	Eigenaar	Datum gereed	
10 Tijdens de nacht en bij escalaties ook overdag zijn de slaapkamerdeuren van jongeren op slot;	Er is domotica aangeschaft en er is een plan om minder VBM in te zetten. Er zal april 2024 gestart worden met een pilot. De verwachting is dat eind 2024 de nieuwe werkwijze rondom inzet VBM en afsluiten kamerdeuren geïmplementeerd is. Desalniettemin is ook hier het tarief niet toereikend om dit conform wet- en regelgeving uit te voeren.	Manager behandelgroep (Bert de Zwart) Zie projectplan terugdringen VBM, bestuurder a.i. iov met centrumgemeenten	eind 2024	

11	Onvoldoende consultatie van een gekwalificeerd gedragswetenschapper bij de inzet van VBM;	VBM die mogelijk ingezet kunnen worden, staan in het Middelen en maatregelen (M&M) document van betreffende jongere. Deze zijn opgesteld door GW in samenspraak met een gekwalificeerd gedragswetenschapper. Enkel bij crisis situaties kan afgeweken worden van de M&M. Deze crisissituaties (incl. inzet VBM) worden in BTO's geëvalueerd. De VBM's worden wekelijks in het BTO besproken.	Regiebehandelaren + Gedragswetenschapper (met ondersteuning Managers (MB))?	mrt-24
12	Het generiek toepassen van VBM, zoals het afsluiten van slaapkamerdeuren, camera's op de gang, telefoonnummer bij plaatsing en het standaard fouilleren bij opname;	VBM worden niet generiek toegepast; camera's worden niet ingezet als VBM. Gebruik eigen telefoon is maatwerk. Slaapkamerdeuren zijn op slot met name vanuit veiligheidsperspectief voor personeel en jeugdigen. Hiervoor is een plan opgesteld. Zie 10. ook hier is het tarief van VIA jeugd niet toereikend.	(GZ)-psycholoog Opname en observatie groep (OOG) + Manager behandelgroep (Bert/ Maurice) + projectplan terugdringen VBM/directie/IGJ/gemeenten	mrt-24
13	Het toepassen van VBM die niet zijn opgenomen in het HVP (tenzij bij een noodsituatie). Het is wettelijk niet toegestaan om deze maatregelen in andere situaties toe te passen;	Zie ook 11. Wordt niet herkend. Werkinstructie rondom VBM zijn opgenomen in M&M voor een jongere. Via Jeugd gaat proberen meer generieke taal te gebruiken.	Regiebehandelaren	mrt-24
14	Het onvoldoende navolgbaar vastleggen van de noodzaak tot inzet van VBM in de dossier (nee, tenzij);	Werkinstructie schrijven / eventueel aanpassingen in IRIS. Zie ook 9.	Gedragswetenschapper (met ondersteuning MB)	
Thema 4: Evaluatie en reflectie				
	Geconstateerde afwijking door de inspectie	Concrete maatregel om tekortkoming op te heffen	Eigenaar	Datum gereed
15	Het betrekken van ouders bij de evaluatie van incidenten;	Werkinstructie schrijven hoe incidenten te evalueren. In de basis is deze al omschreven in een 'VBM-flowchart'. Deze zal extra onder aandacht gebracht worden bij betrokken medewerkers.	Beleidsmedewerker / Incidentencommissie	jun-24
16	Het bespreken en evalueren van het signaleringsplan met de jongere na ieder incident;	zie 8.	Gedragswetenschappers	mrt-24
17	De registratie en evaluatie van de toepassing van VBM;	zie 14.	Gedragswetenschappers (coaching groepsleiding)	mrt-24
18	De evaluatie op casus- en overstijgend niveau van de toepassing van VBM;	Evaluatie op casusniveau op groepsniveau gebeurt in het BTO en in (team)vergaderingen, evaluatie op overstijgend niveau in Regiebehandelaren overleg. De cijfers per groep worden maandelijks doorgestuurd naar Gedragswetenschapper en de managers.	Regiebehandelaren (RB) overleg	jun-24
19	De analyse van de inzet van VBM;	Kwartaalrapporten opstellen t.a.v. VBM. Deze 1x per kwartaal bespreken in het RB overleg	Beleidsmedewerker / Incidentencommissie? 1x per kwartaal?	jun-24
Thema 5: Bestuurlijke organisatie en cultuur van team en organisatie				
	Geconstateerde afwijking door de inspectie	Concrete maatregel om tekortkoming op te heffen	Eigenaar	Datum gereed
20	Het consistent handelen vanuit het 'nee, tenzij'-principe waarbij als uitgangspunt geldt dat VBM alleen worden ingezet indien dit nodig is i.h.k.v. de behandeling van de individuele jongere;	Zie 13, 14 en 17	Gedragswetenschappers (coaching groepsleiding)	mrt-24
21	Het zorg dragen voor een maximale groepsgrootte (4-6 jongeren) die recht doet aan de ontwikkelingsbehoefte van de jeugdigen, rekening houdend met de visie op kleinschaligheid;	Hiervoor is een passende tarief vereist. Via Jeugd is al lange tijd hierover in gesprek met gemeenten. Dit heeft tot op heden niet tot aanpassingen geleid (tarief via jeugd ligt 50% lager dan elders). Tevens zijn er plannen voor nieuwbouw, maar ook daarvoor is (meer) bestaanszekerheid vereist om de financiering rond te krijgen. Ter overbrugging tot aan de gewenste situatie middels nieuwbouw beogen we binnen de huidige context meer kleinschaligheid te creëren d.m.v. het Integraal dagprogramma (zie Thema 1.1). Door een uitgebreider aanbod van onderwijs-, zorg- en vrijetijdsmodules verwachten we een vorm van kleinschaligheid te bewerkstelligen binnen de huidige groepsgrootte.	Directie / gemeenten/inspectie	2025
22	Het meenemen van de medewerkers in de ontwikkelingen en hen betrekken of informeren over de afwegingen bij besluiten;	Periodieke bijeenkomsten, communicatie middels nieuwsbrief AFAS. De eerste bijeenkomst heeft op 22 februari 2024 plaatsgevonden.	Directie	feb-24